

Přehled gramatiky

V přehledu jsou uvedeny pouze gramatické jevy probrané v učebnici. Problematika podstatných a přídavných jmen, zájmen a příslovčí, přítomného a předpřítomného času a gerundia u sloves se uvádí v přehledu ke Colores 1.

Člen u místních jmen:

1. U názvů řek, hor a moří se používá člen vždy:
el Mediterráneo
2. U názvů měst a států se člen používá v případě, že je jméno spojeno s přívlastkem:
el Madrid nocturno
3. Člen se používá u názvů států, které obsahují nějaké obecné slovo:
los Estados Unidos, la República Checa
– názvy některých států se používají se členem i bez, obě varianty jsou správné:
Argentina i *la Argentina*
4. U některých místních názvů je člen přímo součástí tohoto názvu. Píše se s velkým písmenem a nespojuje se s předložkou *de*, *a*:
El Ferrol, La Habana

Slovesa

Minulý čas jednoduchý (préterito indefinido)

Slovesa na -ar: hablar		Slovesa na -er: comer		Slovesa na -ir: vivir	
hablé	hablamos	comí	comimos	viví	vivimos
hablaste	hablasteis	comiste	comisteis	viviste	vivisteis
habló	hablaron	comió	comieron	vivió	vivieron

Používá se pro uzavřené minulé děje, které se odehrály jednou a skončily bez vztahu k přítomnosti.

Imperfektum (préterito imperfecto)

Slovesa na -ar: hablar		Slovesa na -er, -ir: comer, vivir (stejně koncovky)			
hablaba	hablábamos	comía	comíamos	vivía	vivíamos
hablabas	hablabais	comías	comíais	vivías	vivíais
hablaba	hablaban	comía	comían	vivía	vivían

Používá se:

- a) pro minulé děje, které trvaly blíže neurčenou dobu nebo se v minulosti opakovaly
- b) pro minulé děje, které probíhaly zároveň s jiným dějem minulým

Předminulý čas (préterito pluscuamperfecto)

Pomocné sloveso haber v imperfektu + příčestí	
había hablado	habíamos hablado
habías hablado	habíais hablado
había hablado	habían hablado

U všech tří tříd sloves se tvoří stejně. Příčestí jako součást složeného slovesného tvaru nemění rod ani číslo.

Používá se pro minulé děje, které se odehrály před jiným dějem minulým.

Rozkazovací způsob (imperativo)

Vlastní tvary rozkazovacího způsobu existují pouze jako kladné ve 2. osobě jednotného a množného čísla:

Slovesa na -ar: hablar		Slovesa na -er: comer		Slovesa na -ir: vivir	
habla	hablad	come	comed	vive	vivid

Pro všechny záporné tvary, 3. osobu jednotného a množného čísla (vykání) a 1. osobu množného čísla se používá subjuntiv:

Slovesa na -ar: hablar		Slovesa na -er: comer		Slovesa na -ir: vivir	
no hables	no habléis	no comas	no comáis	no vivas	no viváis
hable	no hablen	coma	no coman	viva	no vivan
hablemos	no hablemos	comamos	no comamos	vivamos	no vivamos

Osobní a zvrtná zájmena se ve tvarech kladných dávají za sloveso a píší se s ním dohromady.

U zvrtných sloves se v 2. osobě množného čísla a 1. osobě množného čísla vynechává koncové **-d, -s**.
levantad – levantaos, levantémonos

* výjimka je sloveso *irse – idos*

U sloves s osobním zájmenem koncovka zůstává.

Ve tvarech záporných se osobní i zvrtné zájmeno klade před sloveso.

Přehled časování nepravidelných sloves

Slovesa typu *encontrar (ue), recomendar (ie)*

Přítomný čas oznamovací			
encuentro	encontramos	recomiendo	recomendamos
encuentras	encontráis	recomiendas	recomendáis
encuentra	encuentran	recomienda	recomiendan
Subjuntiv			
encuentre	encontremos	recomiende	recomendemos
encuentres	encontréis	recomiendes	recomendéis
encuentre	encuentren	recomiende	recomienden

Ostatní tvary jsou pravidelné.

Slovesa typu *leer, construir* (slovesa na **-er, -ir** s kmenem zakončeným na samohlásku) kromě *traer*

Préterito indefinido	
leí	leímos
leíste	leísteis
leyó	leyeron
Příčestí	
leído, construido	
Gerundio	
leyendo	

Ostatní tvary jsou pravidelné.

Slovesa typu *conocer (zc)*

Nepravidelná 1. osoba přítomného času oznamovacího: *conozco*

Stejná změna ve všech tvarech subjuntivu: *conozca*

Ostatní tvary jsou pravidelné.

Slovesa zakončená na *-ducir*

Nepravidelná 1. osoba přítomného času oznamovacího: *produzco*

Stejná změna ve všech tvarech subjuntivu: *produzca*

Nepravidelné préterito indefinido: *produce, produjiste, produjo, producimos, produjisteis, produjeron*

Ostatní tvary pravidelné.

Slovesa typu *sentir* (e – ie – i), *dormir* (o – ue – u)

Přítomný čas oznamovací			
siento	sentimos	duermo	dormimos
sientes	sentís	duermes	dormís
siente	sienten	duerme	duermen
Subjuntiv			
sienta	sintamos	duerma	durmamos
sientas	sintáis	duermas	durmáis
sienta	sientan	duerma	duerman
Préterito indefinido			
sentí	sentimos	dormí	dormimos
sentiste	sentisteis	dormiste	dormisteis
sintió	sintieron	durmió	durmieron
Gerundio			
sintiendo		durmiendo	

Ostatní tvary pravidelné.

Jako *dormir* se časuje ještě sloveso *morir*, které má nepravidelné přičestí: *muerto*

Slovesa typu *pedir* (e – i – i)

Přítomný čas oznamovací	
pido	pedimos
pides	pedís
pide	piden
Subjuntiv	
pida	pidamos
pidas	pidáis
pida	pidan
Préterito indefinido	
pedí	pedimos
pediste	pedisteis
pidió	pidieron
Gerundio	
pidiendo	

Ostatní tvary jsou pravidelné.

Slovesa s více nepravidelnostmi

dar

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
doy	damos	dé	demos	di	dimos
das	dais	des	deis	diste	disteis
da	dan	dé	de	dio	dieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
daba	dábamos	pravidelný		pravidelný	
dabas	dábais				
daba	daban				
Gerundio		Přičestí		2. os. č. mn. rozkazovacího způsobu je vždy pravidelná	
pravidelné		pravidelné			

decir

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
digo	decimos	diga	digamos	dije	dijimos
dices	decís	digas	digáis	dijiste	dijisteis
dice	dicen	diga	digan	dijo	dijeron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		diré		di	
Gerundio		Příčestí			
diciendo		dicho			

estar

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
estoy	estamos	esté	estemos	estuve	estuvimos
estás	estáis	estés	estéis	estuviste	estuvisteis
está	están	esté	estén	estuvo	estuvieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		pravidelný		está	
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		pravidelné			

hacer

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
hago	hacemos	haga	hagamos	hice	hicimos
haces	hacéis	hagas	hagáis	hiciste	hicisteis
hace	hacen	haga	hagan	hizo	hicieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		haré		haz	
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		hecho			

hay

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
hay		haya		hubo	
Imperfektum		Budoucí čas			
pravidelné		habrá			

ir

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
voy	vamos	vaya	vayamos	fui	fuimos
vas	vais	vayas	vayáis	fuiste	fuisteis
va	van	vaya	vayan	fue	fueron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
iba	íbamos	pravidelný		ve	
ibas	íbais				
iba	iban				
Gerundio		Příčestí			
yendo		pravidelné			

poder

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
puedo	podemos	pueda	podamos	pude	podimos
puedes	podéis	puedas	podáis	podiste	podisteis
puede	pueden	pueda	puedan	pudo	podieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		podré		-	
Gerundio		Příčestí			
pudiendo		pravidelné			

poner

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
pongo	ponemos	ponga	pongamos	puse	pusimos
pones	ponéis	pongas	pongáis	pusiste	pusisteis
pone	ponen	ponga	pongan	puso	pusieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		pondré		pon	
Gerundio		Příčestí			
pudiendo		puesto			

querer

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
quiero	queremos	quiera	queramos	quise	quisimos
quieres	queréis	quieras	queráis	quisiste	quisisteis
quiere	quieren	quiera	quieran	quiso	quisieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		querré		-	
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		pravidelné			

Podmiňovací způsob *querría* se obvykle nahrazuje subjuntivem imperfekta *quisiera*.

saber

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
sé	sabemos	sepa	sepamos	supo	supieron
sabes	sabéis	sepas	sepáis	supiste	supisteis
sabe	saben	sepa	sepan	supo	supieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		sabré		sé	
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		pravidelné			

salir

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
salgo	salimos	salga	salgamos	pravidelné	
sales	saís	salgas	salgáis		
sale	salen	salga	salgan		
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		saldré		sal	
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		pravidelné			

ser

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
soy	somos	sea	seamos	fui	fuimos
eres	sois	seas	seáis	fuiste	fuisteis
es	son	sea	sea	fue	fueron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
era	éramos	pravidelný		sé	
eras	érais				
era	eran				
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		pravidelné			

traer

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
traigo	traemos	traiga	traigamos	traje	trajimos
traes	traéis	traigas	traigáis	trajiste	trajisteis
trae	traen	traiga	traigan	trajo	trajeron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		pravidelný		pravidelný	
Gerundio		Příčestí			
trayendo		traído			

tener

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
tengo	tenemos	tenga	tengamos	tuve	tuvimos
tienes	tenéis	tengas	tengáis	tuviste	tuvisteis
tiene	tienen	tenga	tengan	tuvo	tuvieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		tendré		ten	
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		pravidelné			

venir

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
vengo	venimos	venga	vengamos	vine	vinimos
vienes	venís	vengas	vengáis	viniste	vinisteis
viene	vienen	venga	vengan	vino	vinieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
pravidelné		vendré		ven	
Gerundio		Příčestí			
viniendo		pravidelné			

ver

Přítomný čas oznamovací		Subjuntiv		Préterito indefinido	
veo	vemos	vea	veamos	vi	vimos
ves	veis	veas	veáis	viste	visteis
ve	ven	vea	vea	vio	vieron
Imperfektum		Budoucí čas		Rozkazovací způsob	
veía	veíamos	pravidelný		ve	
veías	veíais				
veía	veían				
Gerundio		Příčestí			
pravidelné		visto			

Syntax

Souslednost časová v oznamovacím způsobu

Pokud je sloveso věty řídicí v minulém čase nebo v podmiňovacím způsobu ve větě závislé, vyjadřujeme současnost, předčasnost nebo následnost k ději věty řídicí.

Současnost

Pro současnost s časem minulým používáme **imperfecto**.

Dijo que lo hacía. Rekl, že to dělá.

Předčasnost

Pro předčasnost k času minulému používáme **pluscuamperfecto**.

Dijo que lo había hecho. Rekl, že to udělal.

Následnost

Pro následnost k času minulému používáme **podmiňovací způsob**.

Dijo que lo haría. Rekl, že to udělá.

1. věta podmínková – *jestli*

Ve větě hlavní je budoucí čas, vazba **ir + infinitiv, rozkazovací způsob** nebo **přítomný čas vyjadřující budoucnost**. Ve větě vedlejší je vazba **si + přítomný čas oznamovacího způsobu**.

Si hace buen tiempo, saldremos. Jestli bude hezky, půjdeme ven.

Vazby předložka + infinitiv

Používají se pro zkrácení vět vedlejších účelových, přípustkových nebo časových. Tyto vazby lze použít pouze v případě, že ve větě hlavní i ve větě takto zkrácené je stejný podmět.

para + infinitiv

vyjadřuje účel – **aby**

Vengo para ayudarte.

Přicházím, abych ti pomohl.

sin + infinitiv

vyjadřuje význam – **bez, aniž**

Pasó por aquí sin saludar.

Prošel tudy, aniž pozdravil.

antes de + infinitiv

vyjadřuje předčasnost k hlavnímu ději

Antes de comer lávate las manos.

Před jídlem si umyj ruce.

después de + infinitiv

vyjadřuje následnost k hlavnímu ději

Después de lavarnos las manos podemos comer.

Poté, co jsme si umyli ruce, můžeme jíst.

Vazba *soler + infinitiv*

Vyjadřuje děj, který obvykle probíhá, často se opakuje, bývá zvykem. Vzhledem k významu se sloveso vyskytuje pouze v přítomném čase a v imperfektu.

Suele venir los domingos.

Obvykle přichází v neděli.

Solíamos ir de vacaciones a los montes.

Jezdívají jsme na prázdniny do hor.